

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83476,Plewa-Stanislaw.html>
2021-12-09, 07:43

Plewa Stanisław

PLEWA Stanisław (9 I 1925, Wołkowysk, obecnie Białoruś – 28 IV 2006, Kraków), geofizyk, specjalista w zakresie geofizyki wiertniczej, geotermii i petrofizyki. Syn Karola i Marii Wolskiej.

Ukończył pierwszą klasę gimnazjum w Wołkowysku. Dwie następne klasy zaliczył na kompletach tajnego nauczania w Brzesku-Okocimiu. Maturę uzyskał w 1946 w liceum matematyczno-fizycznym w Tarnowie.

W czasie II wojny światowej przebywał na południu Polski. Był żołnierzem, pseudonim „Janus”, 16 p.p. Ziemi Tarnowskiej Okręg Kraków AK, placówka Cezar-Celina w Czchowie (1943–44); w VIII–IX 1944 członkiem zgrupowania partyzanckiego por. P. Chwały „Skorego” oraz cichociemnego ppor. Z. Straszyńskiego „Meteora” w Woli Stróskiej k. Zakliczyna.

W latach 1946–51 studiował geofizykę na wydz. górniczym Akademii Górniczej (od 1949 AGH). Na tej uczelni uzyskał w 1962 doktorat, a w 1966 habilitację, w 1972 został profesorem nadzwyczajnym, a w 1980 zwyczajnym.

P. życie naukowe związał z AGH. Już jako student został mł. asystentem w Katedrze Górnictwa Ogólnego (1949–57), a w latach 1957–67 był wykładowcą w Katedrze Geofizyki Geologicznej na wydz. geologiczno-mierniczym (później geologiczno-poszukiwawczym). Prowadził zajęcia z geofizyki wiertniczej dla geofizyków i geologów. W latach 1967–75 zatrudniony jako docent w Instytucie Wiertniczo-Naftowym AGH kierował Zakładem Geofizyki Wiertniczej, później Zakładem Fizyki Złoża. Od II 1976 pracował w Międzyresortowym Instytucie Geofizyki na wydz. geologiczno-poszukiwawczym, jako zastępca dyrektora (1980–85) oraz kierownik Zakładu Geofizyki Wiertniczej. Po restrukturyzacji w 1992 został kierownikiem Pracowni

Petrofizyki w Zakładzie Geofizyki wydz. geologii, geofizyki i ochrony środowiska AGH. Opracował programy zajęć z przedmiotu petrofizyka oraz kurs badania stanu technicznego otworów, jak również poszukiwawczych badań satelitarnych. Zorganizował laboratorium petrofizyczne.

P. był członkiem Komisji Izotopowej przy Radzie do Spraw Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej (1959). Był także członkiem Rady Naukowej Międzyresortowego Instytutu Geofizyki Stosowanej i Geologii Naftowej AGH (1969–77) i Rady Naukowej Instytutu Wiertniczo-Naftowego AGH (1972–74), Komitetu Geofizyki PAN (od 1972), Komisji Petrofizyki PAN oraz Komisji Planetarne Badania Geofizyczne PAN (1967–77). W latach 1970–75 pełnił funkcję koordynatora prac naukowo-badawczych w zakresie geofizyki naftowej w RWPG w Moskwie. Odbił staże naukowe w Budapeszcie (1953), Moskwie, Baku, Krasnodarze, Grozным, Lwowie, Kijowie (1954–55) i we Freibergu (1957).

Od XII 1950 do V 1956 pracował w Przedsiębiorstwie Poszukiwań Geofizycznych (PPG), najpierw w Krakowie, potem w Krośnie (kierownik oddziału karotażowego). Między XI 1954 a III 1955 pracował w Terenowym Przedsiębiorstwie Geologicznym Przemysłu Naftowego (TPGPN) w Krośnie jako inżynier ds. geofizyki kopalnianej. W latach 1956–62 pracował w Przedsiębiorstwie Geofizyki Przemysłu Naftowego (PGPN) w Krakowie, powstałego z połączenia PPG i TPGPN. W latach 1962–76 był kierownikiem Zakładu Geofizyki w Instytucie Naftowym, późniejszym Instytucie Górnictwa Naftowego i Gazownictwa (obecnie Instytut Nafty i Gazu w Krakowie), gdzie wdrażał nowe i doskonalił istniejące metody pomiarów geofizycznych w otworach wiertniczych. Był też nauczycielem w Technikum oraz Szkole Majstrów Przemysłu Naftowego w Jaśle (1950–54).

P. opracował sposoby badania i wykrywania pokładów węgla kamiennego metodami geofizyki wiertniczej. Brał udział w geofizycznych pracach polowych i interpretacyjnych, które doprowadziły do odkrycia złóż gazu na przedgórzu i w Karpatach. Inicjował i prowadził badania geotermalne, w tym strumienia ciepłego Ziemi, był współtwórcą map geotermalnych Polski oraz prekursorem badań fizycznych

własności skał i petrofizyki w Polsce.

Autor 125 publikacji naukowych oraz ośmiu podręczników z zakresu geofizyki wiertniczej i petrofizyki, w tym m.in.: *Pomiary geofizyczne w otworach wiertniczych* (1965), *Regionalny obraz parametrów geotermicznych obszaru Polski* (1966), *Geofizyka dla techników geologicznych* (1970), *Geofizyka wiertnicza* (1972), *Petrofizyka* (wspólnie z żoną Marią, 1992). Był też współautorem międzynarodowej publikacji *Geothermal Atlas of Europe* (1992). Organizator i redaktor naczelny czasopism: „Geofizyka Poszukiwawcza i Wiertnicza” (1957–73), „Geofizyka i Geologia Naftowa” (1959–74) i miesięcznika „Nafta” (obecnie „Nafta-Gaz”, 1973–75). Od 1973 był członkiem Komitetu Redakcyjnego wydawnictwa *Prace Geologiczne PAN*. W 1994 ukazała się *Historia polskiego przemysłu naftowego* (red. R. Wolwowicz), gdzie P. zamieścił rozdział: *Geofizyka naftowa w latach 1954–1986*. Współtwórca 9 patentów.

Członek European Association of Geophysics (1960–76) i International Heat Flow Commission (Tokio, 1978). Od 1952 członek Stow. Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego NOT.

P. został odznaczony: Srebrnym (1953) i Złotym (1958) Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1970), Krzyżem AK (1998). Otrzymał Nagrodę Państwowej Rady ds. Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej III stopnia (zespołowa) oraz liczne nagrody, m.in.: Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1973–85), i Ministra Górnictwa i Energetyki (1974).

Od 1959 był żonaty z mineralogiem i petrografem Marią Noga, z którą miał dwoje dzieci.

Jubileusz 70-lecia urodzin oraz 50-lecia immatrykulacji w Akademii Górniczo-Hutniczej profesora Stanisława Plewy, „Geologia” 1996, z. 4, s. 389–393; M. Sass-Gustkiewicz: Spotkanie z emerytowanymi pracownikami dydaktycznymi Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska, „Biuletyn

Informacyjny Pracowników AGH” 2001, nr 96, s. 16–17; M. Bała, J. Jarzyna: *Prof. dr hab. inż. Stanisław Plewa 1926–2006*, „Wiek Nafty” 2006, nr 3, s. 70; tychże: *Profesor Stanisław Plewa (1926–2006): pracownik naukowo-dydaktyczny Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie*, „Biuletyn Informacyjny Pracowników AGH” 2006, nr 153, s. 22–23; tychże: *Stanisław Plewa 1926–2006*, „Przegląd Geologiczny” 2006, s. 749–750; *Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny*, red. J. Kapuścik, t. 3, Warszawa 2000, s. 517; *Prof. dr hab. inż. Stanisław Plewa (1915–2006)*, „Nafta-Gaz” 2006, nr 6, s. 332; *40th anniversary 1967–2007. Drilling, Oil and Gas Faculty AGH University of Science and Technology in Cracow*, Kraków 2007, s. 206; R. Wiśniowski, A. Gonet, S. Stryczek, J. Siemek, S. Rychlicki: *50 lat minęło tradycja i nowoczesność*, „Biuletyn AGH. Magazyn Informacyjny Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie” 2017, nr 116–117, s. 14–17.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)